

59 לא מְעִיפָה רְחֻמָּנָא - לא מיעטו הכתוב, ואם כן, מנין לומד רבי
60 עקיבא שכהן משיח אינו מתחייב בקרבן עולה ויורד כלל.
61 משיבה הגמרא: לא פִּלְקָא דְעֵתָךְ - לא יעלה על דעתך לומר כן,
62 דְבִתְיָבִי - שהרי נאמר בקרבן עולה ויורד לגבי עשירית האיפה (שם ה'
63 ^(א) וְכִפֹּר עֲלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטְא מֵאַחַת מֵאַלֹהִי, דהיינו,
64 שיכפר עליו הכהן באחת משלושת הכפרות שנאמרו בענין זה, צאן,
65 תורים ובני יונה ומנחה, ויש לדייק מדברי הכתוב שאדם הַמִּתְכַּפֵּר
66 בְּכָל אֶחָת מִכִּפּוּרֵי אֱלֹהִים, כלומר, שרשאי הוא להביא כל אחת מהן,
67 לפי מידת יכולתו, הרי הוא מִתְכַּפֵּר בְּכֹלָן, ואילו אדם שְׂאֵין
68 מִתְכַּפֵּר אִין מִתְחַיֵּב בְּכֹלָן, שוב אין הוא מִתְכַּפֵּר בְּכֹלָן, ומאחר ומצינו
69 לגבי כהן גדול שנתמעט מהבאת עשירית האיפה באה לא יליד
70 מביא קרבן עולה ויורד כלל, אף לא תורים ובני יונה או כשבה
71 ושעירה.
72 מקשה הגמרא: אֵלָּא מְעַתָּה לפי דבריך שיש ללמוד מן התיבות
73 'מֵאַחַת מֵאַלֹהִי' שרק המתכפר בכל אחת מתכפר בכלן, אם כן, כיצד
74 תפרש את המקרא דְבִתְיָבִי - שנאמר לגבי שלושת האופנים
75 שמתחייב עליהם אדם בקרבן עולה ויורד, שבעות עדות, טומאת
76 מקדש ושבעות ביטוי (שם ה' ה'), וְהָיָה כִּי יֵאָשֵׁם לְאַחַת מֵאַלֹהִי, הֲכִי
77 נָמִי - האם גם כאן יפרש רבי עקיבא כן דְּכָל אִדָּם מִתְחַיֵּב בְּכָל
78 אֶחָת מֵאַופְנִים אֱלֹהִים מִתְחַיֵּב בְּכֹלָן, ואילו זה שְׂאֵין מִתְחַיֵּב בְּאַחַת
79 מֵהֵן אִין מִתְחַיֵּב בְּכֹלָן, אם כן, אֵלָּמָּה תָּבֵן - מדוע שנינו במשנתנו
80 (לעיל ב' ^(א) רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר נְשִׂיא חַיִּיב בְּקָרְבַּן עוֹלָה וְיֹרֵד עַל שְׁבֻעַת
81 ביטוי וטומאת מקדש, חוץ מְשֻׁמְעֵת קוֹל - חוץ משבעות העדות
82 שאינו מתחייב בה משום שאינו מעיד לאחרים. הרי מאחר ואינו
83 מביא קרבן על שבעות העדות יש למעטו לגמרי מקרבן עולה ויורד
84 אף על שבעות ביטוי וטומאת מקדש.
85 מתרצת הגמרא: אֲבִי וְרַבָּא דְאִמְרֵי הִרְוִיחוּ - אמרו שניהם יישוב
86 על קושיא זו, שרבי עקיבא דרשת התיבות 'מֵאַחַת מֵאַלֹהִי' מְשֻׁמְעֵת
87 לִיָּה, אבל דרשת התיבות 'לְאַחַת מֵאַלֹהִי' לא מְשֻׁמְעֵת לִיָּה. כלומר, רבי
88 עקיבא סובר שיש לדרוש את התיבות 'מֵאַחַת מֵאַלֹהִי' שנאמרו לגבי
89 שלושת סוגי קרבנות עולה ויורד, שרק המתחייב בכל אחת מהן
90 מתחייב בכלן, אבל הוא סובר שאין לדרוש את התיבות 'לֵאחַת
91 מֵאַלֹהִי' שנאמרו לגבי סוג העבירה שמתחייב עליה קרבן עולה ויורד,
92 ולפיכך אף שנתמעט הנשיא מהבאת קרבן עולה ויורד על שבעות
93 העדות, לא נתמעט מהבאת קרבן זה על שבעות ביטוי וטומאת
94 מקדש וקדשיו.
95 ומבארת הגמרא: וְכֵּן שְׂנָא מֵאַחַת דְּמְשֻׁמְעֵת לִיָּה - מדוע נשתנתה
96 דרשת 'מֵאַחַת מֵאַלֹהִי' שסובר רבי עקיבא שיש לדרשה, ואילו את
97 התיבות 'לֵאחַת מֵאַלֹהִי' אינו דורש, משום דְּבִתְיָבִי רְחֻמָּנָא לְבִסּוּף -
98 מאחר שכתבה התורה את התיבות 'מֵאַחַת מֵאַלֹהִי' בסוף דיני קרבן
99 עולה ויורד, נָבִי - אצל הבאת מנחה של עֲשִׂירֵית הָאִיפָה, ובהכרח
100 הכוונה בזה לְמִימְרָא - לומר, דְּכָל דְּמִתְחַיֵּב - שכל המתחייב
101 בְּעֲשִׂירֵית הָאִיפָה מִתְחַיֵּב בְּכֹלָן, דְּאִי פִּלְקָא דְעֵתָךְ - שאם תעלה
102 על דעתך לומר, שיכול אדם להיות מתחייב בְּאַחַת מֵהֵן אִף עַל פִּי
103 שְׂאֵין הוא מִתְחַיֵּב בְּכֹלָן, אם כן, נְבִתְיָבִי לְהֵא - היה צריך לכתוב
104 את התיבות 'מֵאַחַת מֵאַלֹהִי' בְּדִלּוּת - לגבי קרבן עני המביא תורים
105 או בני יונה, אִי נָמִי - או שהיה צריך לכותבם בְּעֲשִׂירֵית - לגבי קרבן
106 עשירי המביא כשבה או שעירה, ומאחר שנכתבו לבסוף אצל עשירית
107 האיפה יש ללמוד מכך שכוננת התורה למעט שמי שאינו מתחייב
108 בעשירית האיפה אינו מתחייב בכלן, ומאחר והכהן המשיח נתמעט
109 מהבאת עשירית האיפה, ממילא פטור הוא מקרבן עולה ויורד
110 לגמרי.

משנה

111 משנה זו מונה את דיני היחיד, הציבור, הכהן המשיח והנשיא, אם
112 שגגו בכל מצוות שבתורה ואם שגגו באיסור עבודת כוכבים, וכן את
113 דיניהם לגבי אשם ודאי ואשם תלוי וקרבתן עולה ויורד.
114 כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁפְּתוּרָה שְׂחִיבִין עַל וְדוֹנֵן - שהעובר עליהם במזיד
115

1 יָאֵם לֹא תִגַּע יְדוֹ, וְנִאֲמַר עוֹד (שם ה' יא) יָאֵם לֹא תִשְׁיַג יְדוֹ, ויש
2 ללמוד ממקראות אלו שרק מִי שְׂפָא לִידֵי עֲנִיּוֹת וְעֲשִׂירוֹת, כלומר,
3 רק אדם שלפעמים עשוי להיות עשיר ולפעמים עלול להיות עני חייב
4 בקרבן עולה ויורד, יֵצֵא מִכֻּלֵּל זֶה הַנְּשִׂיא וְהַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ שְׂאֵין הם
5 בְּאֵין לְעוֹלָם לִידֵי עֲנִיּוֹת, ועל כן אינם מביאים קרבן עולה ויורד.
6 ועתה מבארת הברייתא מנין יש ללמוד שאין הם באים לעולם לידי
7 עניות: לגבי נְשִׂיא לומדים זאת מִדְּבִתְיָבִי (ויקרא כב) 'אֲשֶׁר נְשִׂיא יִחָטָא
8 וְעִשָּׂה אֶחָת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיו, ומשמע מדברי הכתוב שנשיא
9 שמדובר כאן הוא מִי שְׂאֵין עוֹד מְמוֹנָה עַל נְפִיּוֹ אֵלָּא ה' אֱלֹהֵיו,
10 דהיינו, שהוא מלך ישראל. ומאחר והמלך לעולם אינו בא לידי
11 עניות, ולפיכך אין הוא מביא קרבן עולה ויורד.
12 וכן הכהן הַמְּשִׁיחַ יש ללמוד שאינו בא לידי עניות, דְּבִתְיָבִי (שם כא ע'
13 'וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאַחֵיו, ודרשו חכמים ממקרא זה, שצריך שְׁהוּא -
14 הכהן הגדול, יהיה גדול מֵאַחֵיו הַכהֻנִּים, נְפוּי - יופי, בְּכַח - גבורה,
15 בְּחֻמָּה וּבְעוֹשֵׂה. אַחֲרַיִם אוֹמְרִים, מִנֵּין שְׂאֵם אִין לוֹ לְכַוֵּן הַגָּדוֹל
16 רכוש משלו שאתה מצווה לְגַדְּלוֹ מִשְׁלֵ אֲחֵיו, כלומר, שכל אחד
17 מן אחיו הַכהֻנִּים יתן לו ממון עד שיהיה גדול מכולם בעושר, תִּלְמוּד
18 לְאִמְרָ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאַחֵיו אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֵאשׁוֹ, ודרשים חכמים
19 מן התיבות 'הַגָּדוֹל מֵאַחֵיו' שאתה מצווה לְגַדְּלוֹ מִשְׁלֵ אֲחֵיו -
20 מממון של אחיו הַכהֻנִּים. ומאחר ונתבאר שצריך שיהא הכהן הגדול
21 עשירי מכל אחיו, נמצא שאין הוא בא לעולם לידי עניות, ולפיכך אינו
22 מביא קרבן עולה ויורד.
23 הגמרא מביאה ספק לגבי חיוב נשיא בקרבן עולה ויורד: בְּעָא מִיָּנִיָּה
24 - שאל רַבִּינָא מִרְבֵּי נְהִמָּן בְּרַיְצָה, נְשִׂיא שְׁנַצְטָרַע - נעשה מצורע,
25 ומשום כך עבר ממלכותו, שאין המצורע ראוי להיות מלך, מָהוּ -
26 האם הוא חייב בקרבן עולה ויורד, כדין הדייט, או שאינו מביא קרבן
27 זה, כדין מלך.
28 ומבאר רבינא את צדדי הספק: מִיִּרְחָא דְחֵי אוֹ מִיִּפְטָר פְּטִיר. כלומר,
29 האם הנשיאות דוחה את חיוב קרבן עולה ויורד, והואיל ונדחה
30 בשעת נשיאותו ידחה גם לאחר שנצטרע, או שמא הנשיאות פוטרנו
31 מקרבן עולה ויורד, ופטור זה אינו אלא בזמן שהוא נשיא, אך לאחר
32 שנצטרע ועבר מנשיאותו חייב.
33 אָמַר לִיָּה רב נחמן בר יצחק לרבינא, מאיזה ממון חפץ אתה לחייבו
34 להביא קרבן עולה ויורד, האם מִדִּיִּלְךָ - מממון שלך, או הִגְנָא - או
35 מן האוצרות שלו, הרי פשוט הדבר שיתחייב להביא מן הממון שלו,
36 ומאחר ואוצרותיו קיימים ועומדים אף לאחר שנצטרע אי אפשר
37 לחייבו בקרבן עולה ויורד, שהרי אין הוא בא לידי עניות.
38 הגמרא מביאה ברייתא המבארת את שיטתו של רבי עקיבא לענין
39 קרבן עולה ויורד בכהן משיח: תִּנְיָא בְּבִרְיָתָא, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר,
40 כַּהֵן מְשִׁיחַ פְּטוֹר מִכּוֹפֵין - מכל שלושת הדברים שמתחייבים עליהם
41 קרבן עולה ויורד, שבעות העדות, שבעות ביטוי וטומאת מקדש,
42 שאם עבר על אחת מהן אינו מביא קרבן עולה ויורד.
43 מבררת הגמרא: אָמַר רַבָּא, מֵאִי מְעַמָּא - מה הוא טעמו דְּרַבִּי
44 עֲקִיבָא בזה. והוא מבאר, אָמַר קְרָא - הוא לומד זאת מדברי הכתוב
45 העוסק במנחת חביתין שמביא הכהן הגדול עשירית האיפה בכל יום
46 (ויקרא יג) 'וְהָ קָרְבַּן אֲחֵיו וּבְנָיו וְתִבַּת זֶה' למעט היא באה, ללמד
47 שרק מנחה זו בָּאָה חוֹבָה לוֹ - מביאה הכהן הגדול לשם חובה, וְאִין
48 מנחה אַחֶרֶת בָּאָה חוֹבָה לוֹ - ואין הוא מתחייב במנחה של עשירית
49 האיפה אחרת. ונמצא, שנתמעט הכהן הגדול מהבאת עשירית
50 האיפה לקרבן עולה ויורד של עני מרוד, ולפיכך יש למעטו לגמרי
51 מקרבן עולה ויורד, אף מתורים ובני יונה של קרבן עני רגיל, ואף
52 מכשבה או שעירה של קרבן עשירי.
53 שואלת הגמרא: וְאִמָּא - שמה יש לומר, דְּכִי מְעַמָּא לִיָּה רְחֻמָּנָא
54 מְדַלִּי דְלוּת - שלא מיעטו הכתוב אלא מהבאת קרבן עולה ויורד של
55 עני מרוד, וְכֵּן יָהוּ - ומה הוא קרבן זה, עֲשִׂירֵית הָאִיפָה סולת
56 למנחה, שהרי המיעוט 'זה קרבן אחר' לגבי עשירית האיפה נאמר,
57 אָבַל מֵהַבָּאת קָרְבַּן עוֹלָה וְיֹרֵד שֶׁל עֲנִיּוֹת, דהיינו תורים או בני יונה,
58 וְכֵן מֵהַבָּאת קָרְבַּן עוֹלָה וְיֹרֵד שֶׁל עֲשִׂירֵית, דהיינו כשבה או שעירה,

14 לומר: "בבהמה לא יקדיש איש אתו" — רמז על
 15 מה שנגאמר: "אשר יבפר לה' בבהמה לא יקדיש
 16 איש אתו" כאלו אמר: כל-מה שיהא לה' בבהמה
 17 לא יקדיש איש אתו קדשה אחרת, אלא ישאר
 18 כמו שהוא. וכבר נתבארו דיני מצוה זו בפרק ה'
 19 מתמורה.

20 המצוה הק"ז — הצווי שנגצטוינו להיות המת
 21 מטמא, ומצוה זו פוללת כל-דיני טמאת מת.

22 **יום שישי כ"ח מרחשון ה'תשע"א**

23 **שבת קודש כ"ט מרחשון ה'תשע"א**

24 המצוה הק"ז — הצווי שנגצטוינו להיות המת
 25 מטמא, ומצוה זו פוללת כל-דיני טמאת מת.

1 כלומר: איך תתקיים ואיך לא תתקיים ומה דינה
 2 ואיך קרבה.

3 **יום חמישי כ"ז מרחשון ה'תשע"א**

4 מצות לא תעשה קז. מצות עשה קז.
 5 המצוה הק"ז — האזהרה שהזרנו מלשנות
 6 את-הקדשים מקרבן לקרבן, כגון שהיה שלמים,
 7 לעשותו אשם, או אשם, לעשותו חטאת — שזה
 8 וכיוצא בו בלא-תעשה, והוא אמרו תעלה בככור
 9 בהמה: "לא-יקדיש איש אתו" (ויקרא כז, כו). ובא
 10 בקבלה (ערכין פרק ח משנה ז) "לא-יקדיש איש
 11 אתו" — הקדש מזבח. ולשון ספרא (פרשת
 12 בחוקותי): "אין לי אלא בכור, מנין לכל-הקדשים
 13 שאין משנין אותם מקדשה לקדשה? תלמוד

המשך ביאור למסכת הוריות ליום שבת קודש עמ' א

33 **גמרא**

34 הגמרא מביאה ברייתא הכוללת את הדינים שנתבארו במשנה: **תניא**
 35 בברייתא, רבי שמעון היה נוהג כלל – היה כולל את דיני הקרבנות
 36 של בית דין, נשיא וכהן משיח. כל איסור שהיחיד מתחייב בו באשם
 37 תלוי, הנשיא כיוצא בו – דינו כחיד, שאף הוא חייב באשם תלוי,
 38 ואילו הכהן המשיח ובית דין פטורין. וכל איסור שהוא – היחיד
 39 מתחייב באשם ודאי, הנשיא והכהן המשיח כיוצא בהן – דינם כמו
 40 היחיד, והימים אף הם באשם ודאי, ובית דין פטורין.
 41 על שמיעת הקול ועל כפוי שפתים ועל טומאת מקדש וקדשיו,
 42 בית דין פטורין עליהם, ואילו הנשיא והכהן המשיח חייבין בקרבן
 43 עולה ויורד, אלא שאין הנשיא חייב בשמיעת הקול – בשבעת
 44 העדות, לפי שאינו מעיד לאחרים, ולא משיח חייב
 45 בטומאת מקדש וקדשיו.
 46 כל איסור שהוא – היחיד מתחייב בו בקרבן עולה ויורד, דהיינו,
 47 שמיעת קול וביטוי שפתיים וטומאת מקדש וקדשיו, או הנשיא
 48 כיוצא בו – אף הוא דינו כחיד וחייב בעולה ויורד, ואילו הכהן
 49 המשיח ובית דין פטורין.
 50 הגמרא מקשה סתירה בדברי הברייתא: **הא גופא קשיא** – ברייתא
 51 זו עצמה קשה, שיש בה דינים הסותרים זה לזה. אמרת – מתחילה
 52 אמרה הברייתא שאין הכהן המשיח חייב בקרבן עולה ויורד בטומאת
 53 מקדש וקדשיו, ויש לדייק מדברי הברייתא, שרק בטומאת מקדש
 54 וקדשיו הוא דפטור – פטור הכהן המשיח מקרבן, אבל בשמיעת
 55 הקול וכפוי שפתים חייב הכהן המשיח בקרבן עולה ויורד. ועל כך
 56 יש להקשות, אימא – אמור ותפרש את הדין המבואר בסיפא של
 57 הברייתא, כל איסור שהוא – היחיד מתחייב עליו בקרבן עולה ויורד,
 58 הנשיא כיוצא בו – דינו כחיד וחייב, ואילו הכהן המשיח ובית דין
 59 פטורין. קתני – שנתה הברייתא את דין הכהן המשיח ובית דין
 60 כאחד, ששניהם פטורין. ומעתה יש ללומדם זה מזה, מה בית דין
 61 פטורין מכולהו – כשם שבית דין פטורים מכולם, משבעת העדות
 62 ושבעת ביטוי וטומאת מקדש, אף הכהן המשיח פטור מכולהו –
 63 פטור מכולם, ואף משבעת העדות ומשבעת ביטוי.

1 חייב ברת, ועל שנגתן – והעובר עליהם בשוגג חייב חטאת, הדין
 2 בהם הוא שהיחיד שחטא בשגגה באחת ממצוות אלו מכיא כשפה
 3 ושעירה – כבש נקבה או עז נקבה לחטאתו, והנשיא – המלך שחטא
 4 באחת מאלו מביא שעיר – עז זכר, והכהן המשיח ששגג באחת
 5 מאלו, וכן בית דין שהורו היתר בשגגה באחת מכל המצוות האלו
 6 ועשו הציבור על פיהם, מכיאין פר לחטאת.
 7 וכעבודת כוכבים – אם שגגו באיסור עבודה זרה, הדין בזה הוא
 8 שהיחיד והנשיא והכהן המשיח מכיאין שעירה לחטאתם, ובית דין
 9 שהורו היתר בשגגה באיסורי עבודה זרה ועשו הציבור על פיהם,
 10 מביאים פר ושעיר, פר לעולה ושעיר לחטאת.
 11 אשם תלוי – קרבן הבא על ספק איסור, שהעובר עליו בוודאי במוזד
 12 חייב כרת ובשוגג מביא קרבן חטאת, היחיד והנשיא חייבין בקרבן
 13 זה, אם יש ספק בידם שעברו על איסור ששגגתו חטאת, ואילו הכהן
 14 המשיח שיש ספק בידו אם עבר איסור, ובית דין שהורו היתר בשגגה
 15 בדבר שהוא ספק איסור ועשו הציבור על פיהם, פטורין מאשם תלוי.
 16 אשם ודאי – קרבן הבא על אחת מחמש עבירות המנויות בתורה,
 17 היחיד והנשיא והמשיח חייבין בקרבן זה, אם עברו על אחת
 18 מעבירות אלו, ואילו בית דין שהורו היתר בשגגה באחד מאיסורים
 19 אלו ועשו הציבור על פיהם פטורין מאשם.
 20 קרבן עולה ויורד, הבא על שמיעת הקול – שבעת העדות, ועל
 21 כפוי שפתים – שבעת ביטוי, ועל טומאת מקדש וקדשיו, אם הורו
 22 בית דין היתר בשגגה באחד מדברים אלו ועשו הציבור על פיהם הרי
 23 הם פטורין מקרבן עולה ויורד, ואילו היחיד והנשיא והמשיח חייבין
 24 בו.
 25 אלא שאין בהן גדול משיח חייב בקרבן עולה ויורד על טומאת
 26 מקדש וקדשיו, אלא רק על שבעת העדות ושבעת ביטוי, אלו
 27 דברי רבי שמעון.
 28 מבררת המשנה: ומה הן מכיאין – איזה קרבן מביאים הנשיא והכהן
 29 המשיח, אם חטאו באחד מן הדברים הללו. מבארת המשנה: עליהם
 30 להביא קרבן עולה ויורד כמו ביחיד שחטא בזה. אלו דברי תנא קמא.
 31 רבי אליעזר אומר, הנשיא מכיא שעיר, כדרך שהוא מביא על כל
 32 שגגותיו.

50 שאם שגג בהוראה עם בית הדין, הוא מתכפר עם הציבור בפר העלם
 51 דבר, ואם כן מדוע הוא פטור על טומאת מקדש.
 52 ומחמת קושיא זו חזרת בה הגמרא, ומפרשת באופן אחר: **אָלָא אָמַר**
 53 **רַבָּא, אִימָא הָבֵי** – אמור כך, אין מתחייב על טומאת מקדש וקדשיו
 54 אלא **מִי שְׁחָטְתָּו שְׁוֵה לְחֵיבִים** – שהוא חייב קרבן על שגגת מעשה
 55 לבדה ביחידים, **וּמֵאֵי נִיּוּ** – ומי הם היחידים, **קָהֵל**. כלומר, אם חטאו
 56 הקהל בשגגת מעשה לבדה, שלא עשו כן על פי הוראת בית דין, הדין
 57 הוא שכל אחד מהם מביא קרבן חטאת לעצמו, כדין יחיד שחטא,
 58 ואין הם מביאים קרבן ציבור. ומי ששוה ליחידים בדבר זה, כגון נשיא
 59 המתחייב על שגגת מעשה לבדה, חייב על טומאת מקדש וקדשיו,
 60 יצא הכהן המשיח שאינו דומה ליחידים בענין זה, לפי שאין הוא חייב
 61 קרבן על שגגת מעשה לבדה, אלא אם כן הורה גם הלכה בטעות,
 62 ושגג ועשה על פי הוראה זו, ועל כן סובר רבי שמעון שיש לפוטרו
 63 על טומאת מקדש וקדשיו.
 64 שנינו במשנה: **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הַנְּשִׂיא מְבִיא שְׁעִיר וְכוּ'**,
 65 הגמרא מפרשת את דברי רבי אליעזר: **אָמַר רַבִּי יוֹהָנָן, לֹא אָמַר רַבִּי**
 66 **אֱלִיעֶזֶר** שהנשיא מביא שעיר על איסור שהיחיד מביא עליו קרבן
 67 עולה ויורד, **אָלָא** רק בטומאת מקדש וקדשיו, **הוֹאִיל וְנֹאמַר עוֹנֵשׁ**
 68 **כֶּרֶת בּוֹ בְּכַחֲטָא קְבוּעָה**. כלומר, נתבאר לעיל (ע"פ) במשנה, שאם
 69 חטא הנשיא בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת הרי הוא מביא שעיר.
 70 ומוסיף על כך רבי אליעזר, שאפילו אם חטא הנשיא בדבר שזדונו
 71 כרת ואין שגגתו חטאת, כגון בטומאת מקדש וקדשיו, שזדונו כרת
 72 ושגגתו קרבן עולה ויורד, מכל מקום הוא מביא שעיר, מאחר ועל כל
 73 פנים דומה הוא לחטאת קבועה במה שחייבים על זדונו כרת, אבל
 74 אם שגג הנשיא בשבועת ביטוי שאין זדונו כרת ואין שגגתו חטאת
 75 אלא קרבן עולה ויורד, בזה מודה אף רבי אליעזר שאין הנשיא מביא
 76 שעיר אלא קרבן עולה ויורד.
 77 הגמרא מביאה ראיה לדברי רבי יוחנן: **אָמַר רַב פֶּפְסָא, הָבֵי נִמְוִי**
 78 **מִסְתַּבְרָא** – אכן כך מסתבר כדברי רבי יוחנן, שמודה רבי אליעזר
 79 בדבר שאין זדונו כרת שהנשיא מביא קרבן עולה ויורד ולא שעיר.
 80 **דְּאִי קָלָא דְעֵתָךְ** – שאם יעלה על דעתך **שְׂרֵפֵי אֱלִיעֶזֶר עַל בּוֹלְהוֹן**
 81 **קְאָמַר** – על כל האופנים של קרבן עולה ויורד הוא אמר שהנשיא
 82 מביא שעיר, יש לתמוה על כך, **מִכְדֵּי** – הרי **שְׁעִיר** של קרבן **נְשִׂיא וּפַר**
 83 של קרבן **כֶּהֱנִישִׁת**, שניהם **בְּמִקּוֹם** קרבן **יְחִיד** **לְחַטָּאת קָאֵי** – הם
 84 עומדים, כלומר, במקום שהיחיד מביא קרבן חטאת, הכהן המשיח
 85 מביא פר והנשיא מביא שעיר, ואם כן, **נִתְנֵי נִמְוִי** – היה לרבי אליעזר
 86 לשנות במשנתו שהכהן **הַקְּשִׁיחַ מְבִיא פֶר בְּשִׁמְעֵת קוֹל וּבְמִוִּי**
 87 **שְׂפָתַיִם**, כשם שהוא סובר שהנשיא מביא שעיר באלו, ומדוע לא
 88 הזכיר בדבריו את דין הכהן המשיח. **אָלָא** בהכרח צריך לומר, **מִדְּלֵא**
 89 **קְתַנֵּי** – מאחר שאין הוא שונה כן לגבי הכהן המשיח, **שְׂמַע מִיָּנֵה**
 90 **אֲמוּמָתָא מְקַדְּשֵׁי וְקַדְּשֵׁי קָאֵי** – יש ללמוד מכך שאין רבי אליעזר
 91 עוסק אלא בטומאת מקדש וקדשיו שחייבים על זדונם כרת, ורק בזה
 92 הנשיא מביא שעיר, אבל בשאר דברים הוא מודה שהנשיא והכהן
 93 המשיח מביאים כשבה או שעירה כהדיוט. וטעם הדבר שלא שנה
 94 רבי אליעזר במשנתו שהכהן המשיח מביא פר על טומאת מקדש
 95 וקדשיו, משום שהוא סובר כשיטת רבי שמעון, **דְּכֵהֵן מְשִׁיחַ פְּטוּר**
 96 לגמרי על טומאת מקדש וקדשיו, ונמצא שלעולם אין הכהן המשיח
 97 מביא פר במקום שהיחיד מביא קרבן עולה ויורד, לפי שעל טומאת
 98 מקדש הוא פטור לגמרי, ועל שבועת ביטוי ושבועת העדות אין הוא
 99 מביא פר אלא קרבן עולה ויורד, מאחר שאין בהם במזיד עונש כרת.
 100 הגמרא מנסה לדחות ראיה זו: **אָמַר לִיה רַב הוּנָא פְּרִיָּה דְרַב נַחֲמָן**
 101 **לְרַב פֶּפְסָא** – ממני לך שרבי אליעזר עוסק רק בטומאת מקדש,
 102 **דְּלָמָא** – שמה יש לומר דרבי **אֱבִילוֹן אֲבִילוֹן קָאֵי** – בכל האופנים
 103 הוא עוסק, אף בשבועת ביטוי ושבועת העדות, ובכולם אין הנשיא
 104 מביא קרבן עולה ויורד אלא שעיר, **וְכֵהֵן מְשִׁיחַ סָבַר לָהּ** – סובר
 105 רבי אליעזר **פְּרִיָּה עֲקִיבָא, דְּאָמַר** שכהן **מְשִׁיחַ פְּטוּר בְּכוּלָּן** – בכל
 106 האופנים שהיחיד מתחייב קרבן עולה ויורד, ולפיכך לא שנה רבי
 107 אליעזר במשנתו שהכהן המשיח מביא פר, אלא רק שהנשיא מביא
 108 שעיר.

1 **קְשִׁיין אֶהְרִי** – יש להקשות ששני חלקי הברייתא סותרים זה לזה.
 2 מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב הוּנָא פְּרִיָּה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ, לֹא קָשְׂיָא** – אין
 3 להקשות סתירה בין שני חלקי הברייתא, לפי שכל חלק עוסק בענין
 4 אחר. **פְּאָן** – החלק הראשון עוסק **בְּדָלוֹת** – בקרבן של עני רגיל,
 5 דהיינו תורים ובני יונה, ועל כך נאמר בברייתא שאין הכהן המשיח
 6 פטור אלא על טומאת מקדש וקדשיו, אך על שבועת העדות ושבועת
 7 ביטוי חייב להביא תורים ובני יונה, אם עני הוא. **פְּאָן** – החלק השני
 8 של הברייתא עוסק **בְּדָלוֹת** – בקרבן של עני מרוד, דהיינו
 9 עשירית האיפה סולת למנחה, ועל כך נאמר בברייתא שדינו של
 10 הכהן המשיח בבית דין, שהוא פטור לגמרי מהבאת סולת למנחה,
 11 אם עני מרוד הוא. אף בשבועת העדות ושבועת ביטוי.
 12 ועתה מבארת הגמרא מדוע פוטר רבי שמעון את הכהן הגדול מקרבן
 13 של דלי דלות בכל ענין, ואינו פוטרו מקרבן של דלות אלא בטומאת
 14 מקדש וקדשיו: **וְרַבִּי שְׂמַעוֹן סָבַר לָהּ פְּרִיָּה עֲקִיבָא פְּרִיָּה וּפְלִגִּי**
 15 **עֲלִיָּה פְּרִיָּה** – רבי שמעון סובר כרבי עקיבא בענין אחד, והולק עליו
 16 בענין אחד. **סָבַר לָהּ** – הוא סובר **פְּרִיָּה עֲקִיבָא פְּרִיָּה דְלֹא דְפְטוּר**
 17 – שיש לפטור את הכהן הגדול מהבאת קרבן של דלי דלות בכל ענין,
 18 לפי שנאמר במנחת חביתין (ויקרא ו'כ) **זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן**, ויש ללמוד מכך
 19 שאין הוא מביא מנחה אחרת לחובתו, **וּפְלִגִּי עֲלִיָּה פְּרִיָּה** – אך הוא
 20 חולק על רבי עקיבא לגבי תורים ובני יונה של קרבן עני, מאחר שהוא
 21 אינו סובר את דרשת דין, עקיבא **הַמְתַּכֵּפֵר בַּאֲחַת מִתַּכֵּפֵר בְּכוּלָּן**
 22 **וְשִׂאִין מִתַּכֵּפֵר בַּאֲחַת אִין מִתַּכֵּפֵר בְּכוּלָּן**, אלא הוא סובר שאף
 23 שנתמעט הכהן הגדול מהבאת עשירית האיפה של קרבן עני מרוד
 24 לא נתמעט מתורים ובני יונה של עני רגיל, וכן מכשבה או שעירה
 25 של עשירי, ולפיכך אין הוא פטור בהם אלא בטומאת מקדש וקדשיו,
 26 ולא בשבועת ביטוי ושבועת העדות.
 27 שנינו במשנה: **אָלָא שְׂאִין פְּהֵן גְּדוּל חֵיב כּו'** על טומאת מקדש
 28 וקדשיו דברי רבי שמעון.
 29 הגמרא מבררת את טעמו של רבי שמעון: **אָמַר הִיקְיָה, מֵאֵי טַעְמָא**
 30 – מה הוא טעמו **דְרַבִּי שְׂמַעוֹן** הפוטר את הכהן המשיח מהבאת קרבן
 31 על טומאת מקדש וקדשיו. ומבאר שהטעם הוא משום **דְּכֵתִיב לַגְּבִי**
 32 **טוּמְאֵת מְקַדְּשׁ** (במדבר י"ג) **וְנִכְבְּרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַזֵּאת מִתּוֹךְ הַקְּהָל**, ויש
 33 לדייק ממקרא זה שרק **מִי שְׂנִקְרַפְנֵי שְׁוֵה לְקָרְבַּן הַקְּהָל**, כלומר, מי
 34 שמתכפר בקרבן אחד עם כל הקהל, הוא המתחייב על טומאת
 35 מקדש, **יֵצֵא זֶה** – הכהן הגדול, **שְׂאִין קְרַבְנֵי שְׁוֵה לְקָהֵל** – שאין הוא
 36 מתכפר עם הקהל בקרבן אחד, שהרי ביום הכיפורים מתכפרים כל
 37 העם בשעיר, ואילו הכהן הגדול מתכפר בפר, ולפיכך אין הוא
 38 מתחייב על טומאת מקדש.
 39 מקשה הגמרא: **אִם בְּן הַדֶּבֶר**, שאין חייב על טומאת מקדש אלא מי
 40 שקרבנו שוה לקהל, **נְשִׂיא נִמְוִי** – אף הנשיא **אִין קְרַבְנֵי שְׁוֵה לְקָהֵל**,
 41 שהרי ציבור שחטא בשאר ימות השנה על פי הוראת בית דין מביאים
 42 פר לחטאת, ואילו הנשיא שחטא בפני עצמו מביא שעיר. ומאחר ואין
 43 קרבנו שוה לקהל צריך היה לפטרו על טומאת מקדש, ומדוע פטר
 44 רבי שמעון רק את הכהן המשיח ולא את הנשיא.
 45 מתרצת הגמרא: אכן אין הנשיא שוה לקהל בכפרת כל ימי השנה,
 46 אבל **שְׁוֵה** הוא להם **בְּכַפְרָה דְיוֹם הַכַּפּוּרִים**, שהרי מתכפר הוא יחד
 47 עם כל ישראל בשעיר הקהל, ועל כן יש לחייבו על טומאת מקדש.
 48 שבה הגמרא ומקשה: **אִם בְּן, בְּהֵנִים נִמְוִי לֹא שְׁוֵי לְקָהֵל** – אף
 49 הכהנים אינם מתכפרים בקרבן הקהל **בְּכַפְרָה דְיוֹם הַכַּפּוּרִים**, לפי
 50 שהם מתכפרים בפרו של הכהן הגדול, בעוד שכל ישראל מתכפרים
 51 בשעיר, ומאחר ואין הכהנים שוים לקהל בכפרת יום הכיפורים יש
 52 לפוטרו על טומאת מקדש וקדשיו.
 53 מתרצת הגמרא: אכן אין הכהנים שוים לקהל בכפרת יום הכיפורים,
 54 אבל **בְּהֵנִים שְׁוֵי לְקָהֵל בְּשָׂאֵר מִצּוֹת דְשִׁנְה בּוֹלָה** – שוים הם להם
 55 בכפרת פר הבא על כל המצוות במשך השנה, שאם חטאו כל ישראל
 56 על פי הוראת בית דין מביאים פר לחטאת, ואף הכהנים מתכפרים
 57 עמהם בקרבן זה, ועל כן יש לחייבם אף על טומאת מקדש.
 58 שבה הגמרא ומקשה: אם כן הדבר, כהן **מְשִׁיחַ נִמְוִי הָא שְׁוֵה בְּשָׂאֵר**
 59 **מִצּוֹת דְשִׁנְה** – אף הכהן הגדול שוה לקהל בשאר מצוות השנה,

פרק שלישי - כהן משיח

39 פרק זה עוסק בתחילתו בדיניהם של כהן משיח - כהן גדול המשוח
40 בשמן המשחה ונשיא - מלך שחטאו קודם שנתמנו או לאחר
41 שעברו מגדולתם, אימתי מביאים קרבן חטאת רגיל ככל אדם,
42 ואימתי מביאים את הקרבן המיוחד להם. לאחר מכן עוסק הפרק
43 בחילוקי הדינים שיש בין כהן המשוח בשמן המשחה לכהן שאינו
44 משוח, וכן בחילוקים שבין כהן גדול להדיוט. בסיומו עוסק הפרק
45 בסדר קדימויות של עניינים שונים.
46

משנה

47 משנה זו עוסקת בדין כהן משיח ונשיא שחטאו ואחר כך עברו
48 מגדולתם, קודם שהביאו קרבנם, וכן באופן שעברו מגדולתם ואחר
49 כך חטאו.
50 המשנה מבארת דין השהיה בכהן גדול ומלך: כהן משיח - כהן גדול
51 המשוח בשמן המשחה, שחטא בשוגג באחת מכל עבירות שבתורה
52 שיש בזונו כרת, ואחר כך עבר ממשחיתו - פסק מלהיות כהן
53 גדול, קודם שהביא פר על שגתו, וכן נשיא - מלך שחטא ואחר
54 כך עבר מגדולתו - פסק מלהיות מלך, קודם שהביא שעיר עיזים על
55 שגתו, הדין בזה הוא שאף על פי שכבר עברו מגדולתם מכל מקום
56 הפכה המשחית מביא פר והנשיא מביא שעיר, לפי שיש לילך אחר
57 השעה שבה אירע החטא, ובאותה שעה עדיין היו בגדולתם.
58 עתה מפרשת המשנה דין שבו יש חילוק בין כהן גדול למלך: כהן
59 משיח שכבר עבר ממשחיתו ואחר כך חטא, וכן הנשיא שעבר
60 מגדולתו ואחר כך חטא, לענין זה יש חילוק ביניהם, שהכהן
61 המשיח מביא פר על שגתו בדין כהן גדול, לפי שלעולם בקדושתו
62 הוא עומד, ואילו הנשיא אינו מביא אלא כשבה או שעירה בקרבנו
63 של הדין, לפי שמשעה שעבר ממלכותו אינו נידון כמלך אלא
64 כשאר כל אדם.
65

גמרא

66 נתבאר במשנה שאם הכהן הגדול חטא בזמן כהונתו, ואחר כך עבר
67 מכהונתו קודם שהביא את קרבנו, מביא פר על שגתו כפי קרבנו של
68 כהן גדול. מקשה הגמרא: השתא יש לומר - מעתה יש לתמוה,
69 מאחר ונתבאר בסיפא של המשנה שאפילו אם כבר עבר הכהן
70 ממשחיתו
71

1 דוחה הגמרא: אמר ליה רב פפא לרב הונא בריה דרב נתן, ורבי
2 עקיבא מי פטר ליה מפרי - האם רבי עקיבא פוטר את הכהן המשיח
3 אף מפר, הלא אין הוא פוטר אלא מקרבן עולה ויורד, ומאחר והכהן
4 המשיח חייב בפר היה לרבי אליעזר להזכיר זאת במשנה, כשם
5 שהזכיר שהנשיא מביא שעיר, ומכיון שלא אמר זאת יש להוכיח
6 כדברי רבי יוחנן, שאף בנשיא לא אמר רבי אליעזר אלא בטומאת
7 מקדש וקדשיו שיש בהם כרת, אך בשאר עבירות הנשיא מביא קרבן
8 עולה ויורד כהדיוט, ונמצא שלעולם אין הכהן המשיח מביא פר
9 במקום שהיחיד מביא קרבן עולה ויורד, מאחר שבטומאת מקדש
10 סובר רבי אליעזר כשיטת רבי שמעון הפוסטרו לגמרי, ואילו בשאר
11 עבירות אין הוא מביא פר אלא קרבן עולה ויורד כהדיוט.
12 מסקנת הגמרא: ותו לא מירי - שוב אין להוסיף ולהקשות בזה דבר,
13 אלא ודאי יש להוכיח מן המשנה כדברי רבי יוחנן.

14 הגמרא מביאה דין נוסף שאמר רבי יוחנן בשיטת רבי אליעזר: אמר
15 רבי יוחנן, מודה רבי אליעזר שאין הנשיא מביא אשם תלוי. כלומר,
16 אף שרבי אליעזר סובר שיש לרדן את איסור טומאת מקדש כמו
17 איסור שחייבים עליו חטאת קבועה, לענין זה שהנשיא מביא עליו
18 שעיר ולא קרבן עולה ויורד, מכל מקום הוא מודה שלענין חיוב אשם
19 תלוי אין דנים אותו כן, ולפיכך כשיש ספק לנשיא אם חטא בטומאת
20 מקדש וקדשיו אין הוא מביא אשם תלוי, שאף על פי שבמיד הוא
21 חייב כרת, מכל מקום בשוגג אין הוא חייב חטאת קבועה אלא קרבן
22 עולה ויורד.

23 הגמרא מביאה מעשה בענין זה: הני תנא קמיה - שנה תלמיד
24 ברייתא לפני דרב יששת, אשם תלוי בא על טומאת מקדש וקדשיו.
25 דהיינו, נשיא מביא אשם תלוי אם יש לו ספק שחטא בטומאת מקדש
26 וקדשיו, כשם שהוא מביא על ספק איסור שהעובר עליו בודאי חייב
27 חטאת קבועה.

28 אמר ליה רב ששת לאותו תלמיד, דאמר לך מני - כשיטת מי סבור
29 אתה להעמיד ברייתא זו, כרבי אליעזר היא, דאמר הואיל ונאמר
30 בו קרת בקבועה מיתני נשיא שעיר עליה - שלדברי רבי אליעזר
31 מביא נשיא שעיר על שגת טומאת מקדש, לפי שנאמר בו כרת כמו
32 בחטאת קבועה, ולפיכך סבור אתה שאף לגבי אשם תלוי היא הדין
33 כן, שמביא אשם תלוי על טומאת מקדש. וכי יכול אתה לומר כן,
34 והאמר - והרי אמר רבי יוחנן, מודה רבי אליעזר שאין מביא אשם
35 תלוי על טומאת מקדש, ואם כן אי אפשר להעמיד ברייתא זו כדבריו,
36 ויש לתמוה כפי איוו שיטה סוברת הברייתא. מסקנת הגמרא: קשיא
37 - אכן קשה הדבר.

38 הדרן עלך הורה כהן משיח

אגרות קודש

בי"ה, ג' כסלו, תשט"ז

ברוקלין.

הנהלת ישיבת תומכי תמימים אשר בלוד

ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

...בודאי למותר לעוררם וכבר עשו בזה ככל הדרוש אודות הכנות הדרושות בקשר עם ימי הסגולה
ויו"ד, י"ט כסלו ונר חמישי דחנוכה, שאף שלא כל העניינים תלויים בהכנה שקודם לזה כ"א בהתעוררות על
אתר וכו'. הנה ככל שתתגדל ההכנה תגדל גם ההתעוררות, ובמילא העניינים הבאים על ידם שאי אפשר
להכניס לקודם וכמובן ג"כ מהדיו בגליא דתורה, ביצה ב, ב שסעודת חול אין צריכה הכנה משא"כ סעודתא
דשבת, ואחכה לבשו"ט ומפורטות כדי צרכן בכל האמור...

בברכה.